

**ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ
ПО МОРСКО КОРАБОПЛАВАНЕ И РИБОЛОВ
„СВЕТИ НИКОЛА“, ГР. БУРГАС**

гр.Бургас 8000
ул.Индустиална 1
e-mail info-200243@edu.mon.bg

Технически секретар - 056/89-34-89 Моб.0878/639046

Главен счетоводител- Моб.0877/580332.

УТВЪРДИЛ ДИРЕКТОР инж. Христина Жабова	СЪГЛАСУВАЛ Председател на Обществения съвет Живко Йорданов	СЪГЛАСУВАЛ Председател на синдикалната организация КТ „Подкрепа“ – Живко Жеков
---	---	---

ПРОГРАМА

ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ

учебна 2026 / 2027 година

**ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО МОРСКО КОРАБОПЛАВАНЕ И РИБОЛОВ
„СВЕТИ НИКОЛА“ – ГР. БУРГАС**

Приета с решение на Педагогическия съвет – Протокол № / 09.2026 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

- I. Въведение и нормативна рамка
- II. Визия и мисия
- III. Основни цели
- IV. Анализ на причините и рисковите фактори
- V. Подход и структура на програмата
- VI. Организационна рамка и екипи
- VII. Процедури и дейности
- VIII. Принципи на приобщаващото образование
- IX. Очаквани резултати
- X. Заключение и одобрение

I. Въведение и нормативна рамка

Настоящата програма е оформена въз основа на националните и международни стратегически документи и нормативни актове, както и спецификата на ПГМКР „Св. Никола“. Тя следва целите на националните политики по превенция на ранното напускане на образователната система и комплексните мерки на правителството в областта на образование и социално-икономическо развитие.

1. Нормативна основа и стратегически документи:

- Закон за предучилищното и училищното образование (ЗПУО)
- Наредба за приобщаващото образование
- Закон за младежта
- Стратегическа рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021 – 2030)
- Постановление № 100 от 8 юни 2018 г. за създаване и функциониране на механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст
- Конвенция за борба срещу дискриминацията в образованието
- Закон за закрила на детето
- Механизъм за противодействие на тормоза и насилието, утвърден със Заповед № РД 09-5906/28.12.2017 г. на министъра на образованието и науката

2. Контекст на училището:

В ПГМКР „Свети Никола“ се обучават 534 ученици от VIII до XII клас – 371 в дневна и 163 в задочна форма на обучение по данни за края на учебната 2025/2026 година, с целево формиране на приобщаваща среда и устойчиво задържане на учениците в училище.

II. Визия и мисия

1. Визия: Програмата за превенция на отпадането се основава на иновативно, гъвкаво и личностно-ориентирано обучение:

- Учениците да усвояват знания, умения и компетентности, необходими за реализация и личностно развитие.
 - Да развият заложените си, да работят в екип, да приемат различия и умеят да разрешават конфликти.
 - Да изграждат умения и навици за здравословен начин на живот.
2. Мисия: Да създаде устойчива, приобщаваща и подкрепяща училищна среда, която идентифицира и подкрепя навременно учениците в риск, ангажира семейството и местната общност и осигурява равен достъп до качествено образование.

III. Основни цели

- Идентификация на ученици в риск: изграждане на механизми за ранна диагностика на отсъствия, поведенчески и учебни затруднения.
- Индивидуална подкрепа и интервенции: изготвяне и прилагане на персонализирани планове за подкрепа, включващи педагогически, психосоциални и здравни мерки.
- Активно участие на учениците: чрез ученическо самоуправление, извънкласни дейности и проекти за развитие на мотивацията и чувството за принадлежност.
- Ангажиране на семейството: партньорство с родители/настойници чрез системна комуникация, консултации и включване в дейности.
- Сътрудничество с институции и общност: интегриран подход със социални служби, здравни, неправителствени организации и бизнес партньори.
- Мониторинг и оценка: устойчиви системи за събиране на информация, анализ на резултатите и адаптиране на мерките.
- Приобщаваща училищна среда: превенция на дискриминация, тормоз и насилие, осигуряване на безопасност и подкрепа за всеки ученик.

Индикатори за постигане на целите

За всяка от целите се проследяват измерими индикатори. Отчитането се извършва в края на всеки учебен срок от училищния екип за обхват и задържане.

Цел	Индикатор	Източник на данни	Целева стойност
Задържане на учениците в училище	Брой ученици, отпаднали през учебната година	Списък-Образец № 1, книга за движението на учениците	
Намаляване на отсъствията	Брой ученици с над 10 неизвинени отсъствия	Електронен дневник	
Ранно откриване на риска	Дял на учениците в риск с изготвен индивидуален план за подкрепа	Досиета на екипа за подкрепа	
Повишаване на успеха	Среден успех на учениците, идентифицирани в риск	Електронен дневник	
Мотивация за учене	Брой ученици в риск, включени в занимания по интереси и в професионални изяви	Заповеди и присъствени листове	
Работа със семейството	Брой проведени срещи и посещения на адрес	Протоколи на екипа	

Цел	Индикатор	Източник на данни	Целева стойност
Реинтеграция	Брой ученици, върнати в образователната система	Механизъм за обхват	

Целевите стойности се определят в началото на учебната година със заповед на директора въз основа на отчетените резултати от предходната година.

IV. Анализ на причините и рисковите фактори

Причините за отпадане действат комплексно. В училищния контекст се идентифицират следните категории и специфики:

- Социално-икономически фактори
- Ниски доходи и трудова експлоатация на децата (събиране на вторични суровини, работа в семейния бизнес и др.).
- Трудова миграция на родителите – оставяне на децата при баби/дядовци без адекватна грижа.
- Липса на ресурси за учебни материали, дрехи, транспорт.
- Социално слаби семейства – нужда от социални помощи, стипендии, безплатни учебници и храна.
- Семейни и семейно-психологически фактори
- Ниско образование на родителите, липса на контрол и подкрепа.
- Домашно насилие, конфликти между родители, разводи.
- Рано встъпване в брак и майчинство/бащинство през тийнейджърска възраст.
- Неблагоприятни семейни условия – бездомност, злоупотреба с вещества.
- Образователни фактори
- Слаби постижения, натрупани пропуски в учебния материал.
- Липса на мотивация и интерес към учебния процес.
- Конфликтни отношения с учители или съученици.
- Липса на адекватна подкрепа при обучителни трудности.
- Езикова бариера или интеграция на ученици със СОП без адекватни ресурси.
- Културни и етнокултурни фактори
- Ниски очаквания към образованието в някои общности.
- Преждевременно встъпване в брак или поемане на семейни отговорности.
- Дискриминация или усещане за дискриминация в училище.
- Здравни фактори
- Хронични заболявания, които затрудняват присъствието.
- Психично здраве – тревожност, депресия, травми.
- Епидемични и епизодични условия (напр. COVID-19, карантини).

- Психологически фактори
- Ниско самочувствие, усещане за неуспех.
- Чувство на отчуждение от училищната среда.
- Липса на социални умения и подкрепяща мрежа.
- Институционални фактори
- Недостатъчна координация между училище, социални служби и други институции.
- Ограничени ресурси и подготвеност за приобщаващо образование.
- Липса на механизъм за бърза реакция при сигнал за риск.

Целева група

Програмата е насочена към всички ученици на ПГМКР „Свети Никола“ – гр. Бургас, дневна и задочна форма на обучение, като приоритетно обхваща:

- ученици с натрупани неизвинени отсъствия и с трайно намалена посещаемост;
- ученици със слаби резултати, с оценки „слаб (2)“ на срочно или годишно оценяване и с повтаряне на клас;
- ученици, които не са започнали учебната година или са прекъснали обучението си;
- ученици от семейства в неравностойно социално и икономическо положение;
- ученици, чиито родители работят в чужбина или са в продължително отсъствие, включително плаващ състав;
- ученици в задочна форма, които съвместяват обучението с работа и плавателен стаж;
- ученици със специални образователни потребности и с хронични заболявания;
- новопостъпили и преместени ученици с затруднена адаптация;
- ученици, които са били обект или извършители на тормоз и насилие.

Вторична целева група са родителите и настойниците, класните ръководители, учителите по професионална подготовка и институциите по Механизма за съвместна работа.

Бърз анализ на ситуацията

Данните за учебната 2025/2026 година са по Доклада-анализ за учебно-възпитателната дейност. Празните полета се попълват в началото на учебната година от директора въз основа на Списък-Образец № 1, книгата за движението на учениците и електронния дневник.

Показател	2024/2025	2025/2026	2026/2027
Общ брой ученици в края на годината		534	
в дневна форма на обучение		371	
в задочна форма на обучение		163	
в самостоятелна форма на обучение			
Приети по държавния план-прием в VIII клас		27	
Придошли от друго училище		14	
Преместени в друго училище		7	

Показател	2024/2025	2025/2026	2026/2027
от които в XII клас, задочна форма		2	
Ученици, идентифицирани в риск от отпадане			
Ученици с над 10 неизвинени отсъствия			
Отпаднали ученици			
Преминали в друга форма на обучение			
Ученици, върнати в образователната система			
Ученици, повтарящи класа			

Забележка: в Доклада-анализ за 2025/2026 година началото на годината е отчетено с 311 ученици в дневна форма и 170 в задочна, а краят – с 371 и 163. Разликата подлежи на изясняване от директора преди приемането на програмата.

Учебният резултат за 2025/2026 година е общ среден успех Добър 4,39. Резултатите от националното външно оценяване в X клас са 26,28 % по български език и литература и 15,95 % по математика, при 30,47 % и 20,22 % през предходната година – низходяща тенденция, която пряко се отразява на риска от отпадане.

Въз основа на попълнените данни екипът за обхват и задържане изготвя кратък писмен анализ на тенденциите и на водещите причини, който се докладва на педагогическия съвет до 30 октомври.

V. Подход и структура на програмата

Програмата следва интегриран, многостранен и гъвкав подход:

- Ранна диагностика: системно наблюдение и анализ.
- Индивидуализирана подкрепа: персонални планове и интервенции.
- Професионална мрежа: мултидисциплинарен екип от учители, съветници, психолози и външни партньори.
- Активно участие на учениците: чрез Ученически съвет, клубове и проекти.
- Партньорство с родители: съвместни срещи, обучения и подкрепящи инициативи.
- Мониторинг и рефлексия: анализ на данни и гъвкаво адаптиране.

VI. Организационна рамка и екипи

- Ръководен екип
- Директор – стратегическо планиране и одобрение.
- Педагогически съвет – обсъждане на случаи, одобряване на превантивни мерки.
- Екип за ранна диагностика
- Класни ръководители: подробно наблюдение на присъствие, поведение и учебни резултати.

- Педагогически съветник: консултации, провеждане на скрининги и тестове.
- Ресурсни учители: оценка и подкрепа при СОП.
- Представители на Ученически съвет: обратна връзка от учениците.
- Представител на родителската общност: участие в дискусии и предаване на информация.
- Екип за интервенция и подкрепа
- Класни ръководители и учители по предмети: индивидуална работа, допълнителни консултации.
- Педагогически съветник: провеждане на консултации и групови сесии.
- Медицински специалист или екип за здравно образование: проследяване на здравословни проблеми.
- Външни партньори: социални служби, НПО, местни институции (Отдел „Закрила на детето“, МКБППМН, Дирекция „Социално подпомагане“).
- Екип за дигитално обучение: при необходимост за дистанционно или смесено обучение.
- Екип за мониторинг и оценка
- Класни ръководители: подаване на месечни отчети.
- Педагогически съветник: оценка на психосоциалните интервенции.
- Представители на училищното ръководство и технологичния отдел: анализ на статистики и изготвяне на годишен доклад.

VII. Процедури и дейности

1. Ранна идентификация (първичен мониторинг)

- Наблюдение на посещаемостта: ежедневно записване в електронния дневник. При повече от 3 не извинени отсъствия – автоматичен сигнал към класния ръководител.
- Анализ на учебни резултати: проверки след контролни работи; при слаби оценки под определен праг – сигнал за подкрепа.
- Наблюдение на поведение: учители и класни наблюдават социална интеграция, агресивни прояви или изолация.
- Анкети и интервюта: два пъти годишно – въпросници към учениците относно отношение към училище, мотивация и нужди.
- Сътрудничество с родители: започва при първи сигнали – класният ръководител уведомява родителите и организира среща.

Срокове и отговорници:

- Ежедневно: учители – запис в дневника.
- Седмично: класният ръководител преглежда сигнали.
- Месечно: екип за мониторинг събира данни и прави анализ.
- Два пъти годишно: педагогическия съветник провежда на анкети.

2. Индивидуални планове за подкрепа

- Изготвяне: при идентифициране на риск – класен ръководител с педагогическия съветник и при нужда външни специалисти (психолог, ресурсен учител).

- Съдържание на плана:
- Описание на конкретните учебни и поведенчески затруднения и създаване на личен профил на застрашените от отпадане ученици от класните ръководители.
- Мерки за академична подкрепа: допълнителни консултации, програми за наваксване, колаборация с ресурсен учител при необходимост.
- Провеждане на анкети с тези ученици с цел установяване на проблема.
- Психосоциална подкрепа: индивидуални или групови консултации, участие в групи за развитие на социални умения.
- Здравословни мерки: при хронични заболявания – координиране с медицински специалист.
- Семейна подкрепа: редовни срещи с родителите, домашни посещения при необходимост.
- Кариерно ориентиране: разговори за интереси и бъдещи професии.
- Извънкласни дейности: препоръка за участие в клубове и проекти.
- При негативни резултати или при повторение на такива, ученикът да бъде наказван със седмично дежурство или полагане на труд – по преценка на ръководството.
- Проследяване: месечни срещи на екипа за оценка на ефекта и корекция на плана.

Срокове и отговорници:

- Изготвяне: в рамките на 2 седмици след идентификация.
- Прегледи: месечно.
- Актуализация: при промяна на ситуацията, но поне 2 пъти годишно.

3. Превантивни и развиващи дейности

3.1 Извънкласни и клубове по интереси

- Списък и описания: спортни отбори, арт работилници, школи по чужди езици, научни клубове, предприемачество, еко-инициативи, социално активно гражданство.
- Цел: укрепване на чувство за принадлежност, развитие на таланти и социални умения.
- Организация: учители-ментори, график след учебни занятия.
- Отговорници: учители-ръководители на клубове, Ученически съвет при планиране.

3.2 Ученическо самоуправление и участие

- Развитие на Ученическия съвет: обучение на представители, фасилитиране на срещи, подкрепа за инициативи.
- Проекти, организирани от учениците: благотворителни кампании, екологични акции, културни събития.
- Включване на ученици в комисиите за превенция на тормоза, за здравословен начин на живот.
- Отговорници: координатор „Ученическо самоуправление“, педагогически съветник.

3.3 Часове на класа и тематични беседи

- Теми: превенция на насилието и тормоза; гражданско образование; здравно образование и сексуално здраве; зависимости; безопасно поведение в интернет; межкултурна толерантност.
- Формати: дискусии, ролеви игри, работилници, срещи с експерти.

- Отговорници: класни ръководители с подкрепата на педагогически съветник и външни лектори.

3.4 Тренинги и семинари за социални умения

- Адаптация при преход от прогимназиален етап към гимназиален етап (8-ми клас): тимбилдинг, управление на стрес, работа в екип.
- Развитие на екипност и толерантност във възрастовите групи: 8–12 клас.
- Специализирани тренинги: лидерство, кариерни умения, емоционална интелигентност.
- Отговорници: педагогически съветник, при необходимост външни специалисти.

4. Работа с родители и семейна подкрепа

- Редовни родителски срещи: по график, с практически теми (учебни стратегии, дисциплина, психосоциална подкрепа).
- Домашни посещения: при ученици с критични случаи или силен риск.
- Обучения и семинари за родители: теми като позитивно възпитание, управление на конфликти, подкрепа при учене дистанционно.
- Комуникационни канали: електронен дневник, телефон, имейл, групи в месинджъри или платформи за родители.
- Инициативи с родителско участие: училищни празници, проекти, доброволчески дейности.
- Подкрепа при трудови миграции: информация и координация при отсъствия на родителите, патронаж от институции.
- Социална подкрепа: съдействие за стипендии, безплатни учебници, храна и др., координирана от социални служби.

5. Сътрудничество с институции и партньори

- Механизъм за обхват и задържане: активно сътрудничество с община, Отдел „Закрила на детето“, МКБППМН, Дирекция „Социално подпомагане“.
- НПО и граждански сектор: партньорства за програми по здравно образование, превенция на зависимости, психологическа подкрепа.
- Здравни институции: медицински прегледи, консултации, проследяване на хронични заболявания.
- Бизнес партньори и работодателски организации: стажове и практики, кариерно ориентиране.
- Културни и спортни институции: посещения, съвместни събития, извънучилищни програми.
- Еко инициатива : участие в различни инициативи, които да ангажират учениците в подкрепяне екологичното образование.

6. Подкрепа при дистанционно и смесено обучение

- Преминаване към електронна среда: осигуряване на платформи, обучение на ученици и родители за използване.
- Идентифициране на нуждаещи се: осигуряване на устройства и интернет достъп за социално слаби ученици.
- Консултации и помощ при пропуснати занятия: организиране на допълнителни (онлайн) консултации.
- Проследяване на присъствие и ангажимент онлайн: аналогично на присъственото обучение.

7. Реинтеграция на отпаднали ученици

- Контакт с отпадналите и семействата им: информационни кампании за възможности за продължаване на обучението.
- Гъвкави форми на обучение: самостоятелна, дистанционна, адаптирани програми.
- Индивидуални учебни планове: наваксване на пропуснатото чрез интензивни курсове и консултации.
- Психологическа и социална подкрепа: групи за взаимопомощ, работа с педагогическия съветник и при нужда с външен психолог.
- Сътрудничество с общински инициативи: програми за реинтеграция, стипендии и материали.

8. Превенция на тормоза и насилието

- Единен механизъм за противодействие: система за сигнализиране, разследване и подкрепа на засегнатите.
- Обучения и семинари: за учители, ученици и родители относно разпознаване и реакция при тормоз.
- Работа с учениците в риск от агресивно поведение: индивидуални и групови програми за управление на гняв и емоции.
- Мониторинг на климат в класовете: регулярно проучване на отношенията и атмосферата.

9. Подкрепа за ученици със специални образователни потребности (СОП)

- Оценка и диагностика: екип за подкрепа за личностно развитие.
- Индивидуални образователни програми: адаптиране на учебното съдържание и методи.
- Ресурсни услуги: помощ от ресурсни учители, паралелна подкрепа.
- Консултация с родители: подпомагане на домашната среда.
- Допълнителни материали и средства: технологии и пособия.

10. Кариерно и професионално ориентиране

- Часове и дейности за кариерно развитие: запознаване с професии, пазари на труда, предприемачество.
- Практически мероприятия: посещения на предприятия, стажове.
- Консултации: индивидуални срещи с кариерен консултант.
- Включване на възпитаници като ментори: бивши ученици, успешни в различни сфери.

11. Мониторинг и оценка на програмата

- Регистър на ученици в риск: актуализиране и поддържане.
- Индикатори за успех:
- Статистика за отсъствия (намаляване с 10–15% годишно).
- Процент на учениците, участващи в извънкласни дейности.
- Резултати от анкети за удовлетвореност на ученици и родители.
- Брой консултирани ученици и реализирани индивидуални планове.
- Брой реинтегрирани отпаднали ученици.
- Данни за академични постижения (НВО, ДЗИ, олимпиади).
- Оценка на психосоциално благополучие чрез скринингови инструменти.
- Механизъм за отчетност:
- Месечни и тримесечни отчети до училищното ръководство.

- Годишен доклад до Педагогическия съвет и Регионалното управление на образованието.
- Представяне на резултатите пред училищната общност (родители, ученици, учители).
- Анализ и адаптация:
- Редовни срещи на екипа за мониторинг за оценка на ефективността.
- Промени в мерките при установяване на нови нужди или промени в контекста.

12. Финансиране и ресурси

- Вътрешни ресурси: част от бюджета за училищни дейности.
- Външно финансиране: проекти по европейски програми, национални и местни грантове, партньорства с НПО.
- Материална база: средства за извънкласни дейности, оборудване за дигитално обучение.
- Човешки ресурси: обучение и професионално развитие на учителите и специалистите.

13. Комуникация и популяризиране

- Информационни кампании: през интернет страницата на училището и социалните мрежи.
- Документация и публичност: споделяне на добри практики, годишни доклади, статии.
- Събития и конференции: представяне на резултати и обмяна на опит с други училища и организации.

14. График на дейностите (примерен)

Дейност	Отговорник	Срок/Честота
Провеждане на анкети сред ученици и родители	Педагогически съветник, класни	Октомври, Март
Месечен мониторинг на отсъствия	Класни ръководители	Всеки месец
Изготвяне на индивидуални планове	Класни ръководители, съветник	В рамките на 2 седмици след сигнал
Организиране на извънкласни клубове	Учители-ментори, Ученически съвет	Постоянно
Семинари за социални умения	Педагогически съветник	Тримесечно
Родителски срещи с практическа насоченост	Класни ръководители	По график (минимум 2 годишно)
Сътрудничество с институции	Ръководство и съветник	Постоянно
Годишен отчет и презентация	Екип за мониторинг	Май

VIII. Принципи на приобщаващото образование

- Равен достъп до обучение за всяко дете.
- Индивидуален подход спрямо нуждите и силните страни на ученика.
- Недискриминация и уважение на различията.
- Активно участие на учениците в решенията, касаещи училищния живот.
- Мултидисциплинарен екип и интегриран подход.
- Партньорство между училище, семейство и общност.

IX. Очаквани резултати

В резултат от изпълнението на програмата се очаква:

1. нулев или сведен до минимум брой отпаднали ученици в задължителна училищна възраст;
2. намаляване на неизвинените отсъствия спрямо предходната учебна година;
3. всеки идентифициран ученик в риск да има изготвен и проследяван индивидуален план за подкрепа;
4. подобрен среден успех и намален брой слаби годишни оценки при учениците в риск;
5. по-висока ангажираност на родителите – увеличен брой проведени срещи и посещения на адрес;
6. включване на учениците в риск в занимания по интереси, спортни секции и професионални изяви;
7. работеща координация с институциите по Механизма за съвместна работа и своевременно подаване на сигнали;
8. върнати в образователната система ученици, прекъснали обучението си;
9. подобрен психологически климат и намален брой регистрирани случаи на тормоз;
10. по-висока мотивация за придобиване на професионална квалификация в морския бранш.

Резултатите се отчитат пред педагогическия съвет в края на всеки учебен срок и в годишния доклад за изпълнението на програмата. При отклонение от целевите стойности екипът предлага коригиращи мерки.

X. Заключение и одобрение

Програмата се утвърждава от Директора на ПГМРК “Св. Никола“ и се преразглежда ежегодно спрямо нови нормативни изисквания и динамиката на рисковите фактори.

ПРИЕТА ОТ ПЕДАГОГИЧЕСКИЯ СЪВЕТ Протокол № / 09.2026 г.	УТВЪРДИЛ, ДИРЕКТОР инж. Христина Жабова
--	--